

SuomESTa VAPAUDEN BIISEJÄ etsimässä 1960-1991

MU S A A!
M U S S I !!

Tämä näyttely kertoo siitä, kuinka me tallinnalaiset ja pohjoisvirolaiset hankimme neuvostoaikana musiikkia Suomesta. Suomen televisiosta ja radiosta, suomalaisiin ihmisiin luotujen yhteyksien kautta ja suoraan suomalaisilta muusikoilta. Yli 30 vuoden ajan.

Suomen ja Viron kansallislauluilla on samat sävel. Mutta sanat ovat erilaiset. Hyvin erilaisia polkuja ovat kulkeneet myös kahden sukukansan historia ja kohtalo.

*Toisen maailmansodan jälkeen suomalaiset kykenivät säilyttämään vapautensa ja itsenäisyytensä, me jäimme **Neuvostoliiton** kynsiin puoleksi vuosisadaksi.*

Emme voineet päättää vapaasti ja itsenäisesti elämästämme ja asioistamme, elimme Moskovan ajassa ja tilassa. Emme enää laulaneet yhteistä kansallislaulua suomalaisten kanssa, se kiellettiin ja Viron neuvostotasavalta sai itselleen toisen hymnin. Ja meidän piti laulaa myös niitä lauluja, joita joku jossain korkeammalla, joko puolue tai hallitus, halusi.

Meitä pidettiin kuin vankeja luolassa, ja Kremlin luolanvartijat kutsuivat meitä kommunismin rakentajiksi ja päättivät, tarvitsiko meidän tietää jotain kielletystä maailmasta. He tekivät valinnat. Päättivät, päästetäänkö joku kävelylle luolan ulkopuolelle.

Onneksi luolan pimeydessä oli **tunneli**, josta meille häämötti

vapauden valoa. Se oli Suomen televisio, josta näimme miten vapaassa maailmassa eletään.

SUOMEN
TELEVISIO

*Ja ne elokuvat ja aina rakkaat TV-sarjat ja huumoriohjelmat ja jopa -
kyllä, jopa mainokset!*

*Joten **radioaallot** yhdistivät meitä neuvostoaikana Suomeen
Suomenlahden aaltojakin enemmän.*

Nykyään maailman musiikkiin pääsee käsiksi
sormenpainalluksella ja parilla klikkauksella. Ja yleensä ilmaiseksi.

*Aiemmin sellaista yltäkylläisyyttä ja valinnanvaraa ei ollut. Neuvostoliitossa
muun maailman, erityisesti länsimaisen ja aivan erityisesti angloamerikkalaisen
musiikin kuuntelu oli hankalaa ja kallista. Televisiota ja radiota sensuroitiin,
rajoitettiin ja valvottiin. Musiikkia jopa kiellettiin. Viranomaisten mielestä
muualla yhä suosituimmaksi muuttuva rytmi- ja rock-musiikki oli ideologisesti
suorastaan haitallista. Sitä annosteltiin radiossa ja televisiossa vain tipoittain,
jokainen pisara punnittiin, tarkistettiin ja varustettiin varoituksilla, ikään kuin
oltaisiin antamassa rokotetta. Jottei neuvostoihminen vain tulisi riippuvaiseksi
tai sairaaksi.*

Tarina kertoo tavoista, joilla virolaiset hankkivat Suomesta lauluja ja musiikkia kuunneltavaksi. Musiikkia, joka tuli vapaasta maailmasta, musiikkia, joka teki meistä vapaita ja edusti vapautta.

Katselemalla ja kuuntelemalla Suomen televisiota ja radiota ja sieltä nauhoittamalla. Suomalaisten kontaktien, levyjen ja aikakauslehtien kautta. Ja suomalaisten yhtyeiden konserteista.

Katsoimme ja näimme televisiosta, miltä länsimaiset bändit näyttävät, mitä tekevät ja miltä kuulostavat. Musiikkia, joka vaikutti meihin ja muutti meitä ja yhdisti meidät vapaaseen maailmaan, kuulimme myös elokuvissa, TV-sarjoissa ja mainoksissa. Musiikilla on valtaa ja voimaa, joka voi muuttaa ihmisiä ja maailmaa. Kutsummehan mekin Viron uudelleenitsenäistymistä laulavaksi vallankumoukseksi.

Juuri noina vuosikymmeninä,

1960-1990, pop- ja rock-
musiikilla

oli erittäin suuri merkitys, se oli nuorisokulttuurin tärkein yhdistävä voima. Merkitys oli suurempi kuin muilla taiteen aloilla tai jopa urheilulla. Se johtui suurelta osin musiikki- ja viihdealan sekä elektroniikkateollisuuden räjähdysmäisestä kehityksestä.

Televisio, radio ja toisinaan jopa nauhuri löytyi pian jokaisesta virolaiskodista. Ja nuoret päällystivät huoneidensa seinät pop- ja rock-idolien julisteilla ja valokuvilla urheilijoiden ja kosmonauttien kuvien sijaan.

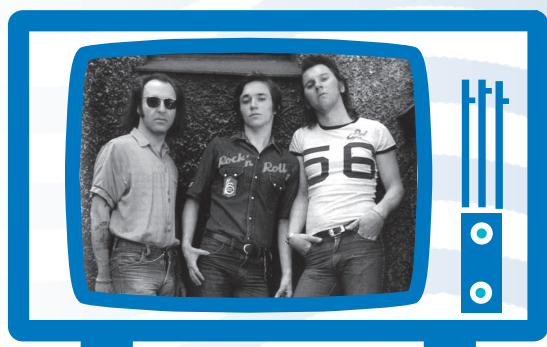
Suomen televisiosiota ja radiosta metsästimme ennen kaikkea amerikkalaisten ja brittiläisten kulttiartistien musiikkia ja konsertteja. Mutta kuten kaikkialla maailmassa, Suomen sähköinen media soitti lähinnä kotimaista musiikkia.

Kävikin niin, että vuosikymmenien aikana opimme tuntemaan

suomalaisten omaa popmusiikkia ja

-kulttuuria. Television välityksellä suomalaiset laulajat, bändit ja koomikot muuttuivat perheenjäseniksi tallinnalaisten sohvilla.

Tämä näyttely on tuon ajan nuorilta nykypäivän nuorille tiedoksi ja vanhemmille muistin virkistykseksi.

Näyttely on kiitoksen ilmaus suomalaisille siitä, että he kestivät historian tuomat vaikeudet, pysyivät itsenäisenä kansakuntana ja pitivät maansa vapaana valtiona. Kiitos, että autoitte meitä säilyttämään vapauden ja itsenäisyyden idean mielissämme, ajatuksissamme ja suorastaan silmiemme edessä kaikkien näiden vuosien ajan.

Suom**ESTa**

VAPAUDEN BIISEJÄ

etsimässä

1960–1969

Kuusikymmentäluku alkoi **vauhdikkaasti: Gagarin** kävi kosmoksessa ja kaikki näytti mahdolliselta.

Neuvostoliiton johtaja Nikita Hruštšov lupasi, että parin

vuosikymmenen päästä elämme **kommunismissa!**

Nikita lupasi myös, että pian televisiossa on näytillä viimeinen pappi!

No, niiden sijaan olisimme halunneet nähdä televisiossa Elvis Presleyn tai Biitleksejä!

Tosin alkuun oli ilo nähdä pelkkä televisio - ihmevimpain, joka löytyi vasta harvoista kodeista.

Meille tallinnalaisille suuri television tarjoama ihme oli kuitenkin mahdollisuus nähdä Suomea.

Jotkut katsoivat Suomen televisiota alusta alkaen, vuodesta 1958. Vuodesta 1964 lähtien Suomea katsottiin jo kahdella Ylen kanavalla! Lisäksi iltaisin MTV:tä mainoksineen ja viihdeohjelmineen.

Oma silmä on kuningas ja televisio näytti, miten elämä sujui vapaassa maailmassa. Musiikki kaikui kaikkialla, elokuvissa, sarjoissa, mainoksissa...

Joka kevät meidän otimme nauhalle Eurovision laulukilpailun.

Näimme televisiosta, mikä on poppia ja muodikasta.

Miten ulkomainen laulaja esiintyy ja liikkuu lavalla. Britti- ja jenkkiartisteja näki harvoin, mutta vähästäkin oltiin onnellisia. Sekään ei haitannut, että televisioon ilmestyi usein ”lumisadetta”, eli kuva oli epätarkka.

*Kun **Levyraadissa** esiintyi esimerkiksi Beatles, tv-juontaja pilkkasi heidän lauluaan mölinäksi. Mikä nuorille katsojille toimi hyvänä mainoksena!*

Suomen televisio esitti ja soitti muiden maiden tapaan ennen kaikkea kotimaisia yhtyeitä. Mutta Suomen vastineet biiteleksille ja rollareille olivat nekin riittävän kova juttu.

Suomen television katsomista ei oltu

***virallisesti** kielletty. Virallisesti Suomi oli Neuvostoliiton suuri ystävä.*

Tehtiinhän suomalaisten kanssa yhteistyössä muun muassa 60luvulla Naapurivisaa, tietokilpailumaaottelua.

*Epävirallisesti **porvarillisen ja kapitalistisen television vaikutus** virolaisiin oli kuitenkin paikallisille kommunistijohtajille aina päänsäryn ja murheen aihe. Viron televisiota vaadittiin tekemään suosittuja ohjelmia, jotta ne tarjoaisivat kilpailua suomalaisille. Paras esimerkki on vuonna 1968 luotu legendaarinen laulukilpailu Horoskoop. Se oli kuin MTV:n Syksyn Sävelen sisarohjelma.*

*Suomen radio oli **musiikkifriikeille** tärkeä lähde. YLE aloitti vuonna 1963 Sävelradion, jossa soitettiin paljon popmusiikkia tuolloin toimineiden merirosvoasemien tapaan. Joskus kokonainen albumillinen uutta musiikkia esitettiin ilman välijuontoja. Lyhytaaltolähettimen äänenlaatu oli hyvä, ja jos käytössä oli mankka, nauhalle sai talteen kallisarvoista materiaalia.*

Suomessa näkyi myös Tallinnan eli Viron televisio, mutta sillä ei tiettävästi ollut paljon katsojia. Neuvosto-Virosta käytiin Suomessa myös paikan päällä agitoimassa ja tekemässä propagandaa ja ylistämässä neuvostoliittolaista elämäntapaa.

Suomen presidentti Kekkonen Virossa, 1964

*Naislauluyhtye **Laine** antoi kymmeniä konsertteja Helsingin nuorisofestivaaleilla, mikä oli Neuvostoliiton maksama propagandatapahtuma, vuonna 1962.*

Kiireisestä aikataulusta huolimatta muutamien laulajien onnistui piipahtaa Anttilassa ennen kotiinpaluuta. Tavaratalossa kuulema käytiin ystävällisten suomalaisten poliisien autokyydillä!

Suomalaiset innostuivat eniten ja aidosti

*laulaja **Georg Ots** ista. Ots ja hänen Saaremaan valssinsa ovatkin luultavasti virolaisten tunnetuin musiikillinen saavutus Suomessa. Tosin jotkut muistavat Georg Otsin matkustajalaivana Tallinnan ja Helsingin välillä 80-luvulta.*

Vuonna 1964 avattiin uudelleen Tallinnan ja Helsingin välinen, sodan jälkeen suljettu laivayhteys. Tallinnassa vierailevat suomalaiset kuljettivat vuosi vuodelta enemmän kaikenlaista tavaraa mukanaan. Levyjä, kasetteja, musiikkilehtiä ja paljon muutakin farkuista banaaneihin ja purukumiin. Näissä ulkomaisissa tuotteissa oli maagista taikavoimaa, jopa muovipussissa, joka ongittiin roskiksista, siloteltiin tasaiseksi ja vietiin ylpeänä näytille kaupungin kaduille.

Syyskuussa 1968 Virossa nähtiin ensimmäinen länsimaisen rockyhtyeen

*konsertti, kun suomalainen **Ernos** esiintyi Estonian konserttisalissa Tallinnassa. Vaikka Ernos ei ollut Suomen tunnetuin tai läheskään paras bändi, heidän suosionsa oli poikkeuksellista.*

Ja niin kovaäänistä soitantaa ei oltu aikaisemmin kyseiseltä näyttämöltä kuultu! Järjestäjät kehottivat väliajalla Ernoksen jäseniä vähentämään desibelejä seuraavan setin ajaksi! Elimme biitlesmaniaamme Ernoksen kautta, pomppasimme tuoleilta pystyyn ja huusimme

jeeeeeee.

Se pelotti viranomaisia.

Seuraavana vuonna Ernos palasi takaisin, ja kun bändi esitti pari encorebiisiä, joista ei sovittu viranomaiden kanssa, he eivät olleet enää tervetulleita Viroon.

Seuraava länsimainen rock-yhtye saapuikin Tallinnaan vasta 17 vuoden kuluttua ja – jälleen Suomesta!

SuomEsta vapauden biisejä etsimässä 1970–1979

Vuonna 1971 suomalaiset pystyttivät uuden ja tehokkaan yli 300 metriä korkean lähetysmaston Espooseen. Mikä tarkoitti, että radioaaltoja lainehti Tallinnaa kohti entistäkin taajempaan.

”Suomen kapitalistinen johto ja heitä ohjaavat amerikkalaiset pyrkivät epäinhimillistämään neuvostoihmisen väkivallan, julmuuden ja seksuaalisen löyhyyden avulla”, sanomalehdissämme kommentoitiin äkäisesti.

Vuonna 1972 valmistui toinen suomalaisten rakentama voimakas maamerkki - aivan Tallinnan sydämessä nousii 22-kerroksinen Viru-hotelli, ensimmäinen todellinen pilvenpiirtäjä, joka muuttui suomalaisten mehiläispesäksi. Tässä mekassa myös yritteliäiset tallinnaiset kiertelivät ja kerääsivät HUNAJAA, tekivät liiketoimintaa suomalaisen matkailijan kanssa. Seurauksena lenkkarit ja farkut sekä äänilevyt ja lehdet tulivat täkalaisille markkinoille.

Suomen median kuuluvuusalueella olimme suoraan länsimaisen ja kapitalistisen popkulttuurin vaikutuspiirissä, ja tykkäsimme siitä koko ajan enemmän ja enemmän. Televisioita ostettiin yhä lisää, Suomen signaalin pyydystävä antenni pistettiin katolle ja siihen lisättiin vahvistin kuvan laadun parantamiseksi.

Tallinnassa televisioon tehtiin suomalaisen television äänenlaajuuden ja myöhemmin myös suomalaisten käyttämän väritelevision PAL-järjestelmän vaatimat muutokset kuin itsestään selvästi - ja lännen satumaaailma saapui olohuoneisiimme!

Ajan myötä yhä useampi virolainen oppi myös ymmärtämään sekä suomea että englantia. Pääsimme osallisiksi länsimaaailman suloisesta ja jännittävästä elämästä, nauttimaan amerikkalaisista ja brittiläisistä elokuvista ja tv-sarjoista.

Elämä neuvostokansojen vankilassa saattoi tällä tavoin muuttua suorastaan siedettäväksi!

*Suomalaisista laulajista alkoi tulla yhtä tuttuja kuin **omista tähdistämme** - Kirka ja Irwin ja Danny ja Juice ja Katri Helena ja Marion ja Freeman ja kaikki muut...*

Suomen kuumiin bändi oli

Hurriganes, jolla oli paljon faneja myös lahden eteläpuolella. Farkkuasuinen trio – rumpali Remu ja hänen kaksi kamuaan – ei ollut mikään kotikutoinen vaan hyvinkin ulkomaiselta kuulostava bändi!

Vuonna 1973 YLE lanseerasi **Iltatähden**, ja seuraavat kymmenen vuotta se oli yksi tärkeimmistä tv-ohjelmista, jossa näki myös uutta rock- ja popmusiikkia. Ikinä ei tiennyt, mitä sieltä oikeastaan oli tulossa, esiintyjinä oli laulajia ja bändejä iskelmästä progeen. Mutta toivo ei kuollut koskaan ! Välillä kuvassa vilahtivat Sweet ja Uriah Heep, Abba, David Bowie ja Frank Zappa tai Jethro Tull.

1970-luvulla länsimaiset rokkibändejä ei enää päästetty Viron neuvostotasavaltaan, mutta vuosikymmenen puolivälissä eräs suomalainen muusikko alkoi käydä Tallinnassa säännöllisesti: underground-rockin ja kokeellisen musiikin pioneeri pohjoisnaapurista, kirjailija ja taiteilija

M.A. Numminen.

Tietenkin epävirallisena kävijänä tai turistina.

Numminen sai tietää, että hänellä on Tallinnassa joukko faneja, jotka mielellään tapaisivat häntä. Hän järjesti asian ottamalla mukaan vaimonsa sekä hanuristinsa Jani Uhleniuksen ja matkustamalla Tallinnaan. Kävi ilmi, että ihailijat olivat tunnettu virolainen runoilija ja näyttelijä Juhan Viiding (Jüri Üdi), näyttelijä Tõnis Rätsep sekä kääntäjä ja näytelmäkirjailija Ülev Aaloe. Numminen oli uskonut voivansa antaa konsertteja Tallinnassa, mutta siitä ei tahtonut tulla mitään. Viranomaiset eivät antaneet lupaa julkiseen esiintymiseen.

Yksi konsertti kuitenkin järjestettiin puolisalaa ja tuttaville teatterikoulun salissa.

Lisäksi Ülev Aaloe onnistui tekemään radiohaastattelun Nummisen kanssa Viron radion ruotsinkieliseen ohjelmaan. Myöhemmin Virossa julkaistiin M.A. Nummisen satu-kirja lapsille. Suomentajana oli Juhanin äiti Linda.

Jani Uhlenius ja M.A. Numminen

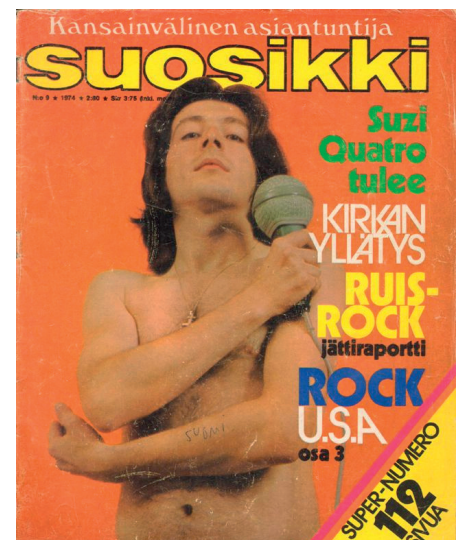
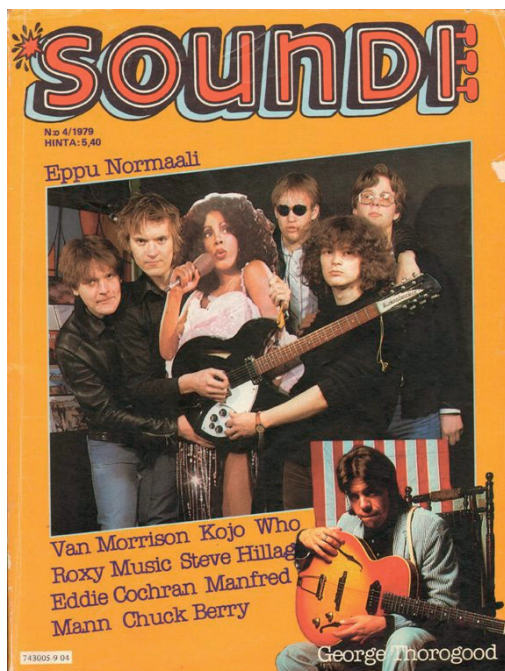
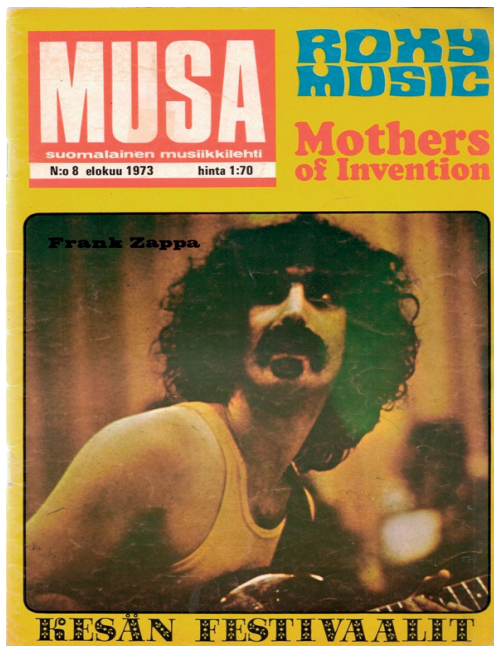
M.A. Numminen ja Juhan Viiding Helsingissä

Numminen pysyi Viron suurena ystävänä myös jatkossa. Hän oppi viron kielen ja kävi lähes vuosittain Tallinnassa tuoden vinylilevyjä, 70-luvulla erityisesti Love Recordsin tuotantoa. Yksi kappale meni aina Viron radioon, ja Juhan Viiding ja Tõnis Rätsep saivat levynsä omistuskirjoituksella. Kun Viro palautti itsenäisyytensä, Numminen arveli, ettei hänen tarvinnut tulla tänne vähään aikaan.

**LOVE
RECORDS**

Virossa levisivät kädestä käteen suomalaisten **Suosikki**, ruotsalaisten *Poster* ja saksalaisten *Bravo*. Musiikkilehtiä toivat maahan enimmäkseen suomalaiset laivamatkustajat. Lehdissä oli värikuvia ja bändien julisteita. Ne olivat kova sana, jos onnistui hikiä ruhlilla hankkimaan sellaisia seinälleen. Useimmat tyytyivät pieniin mustavalkokopioihin, joita ostettiin kavereilta koulun välitunneilla.

1970-luvun lopulla, diskobuumin aallonharjalla, tuli vielä yksi kova paukku - punk rock! Punk iski kuin salama, siitä puhuttiin vuodesta 1976 lähtien Suomen televisiossa ja radiossa skandaalimaisena ja vaarallisena musiikkina.

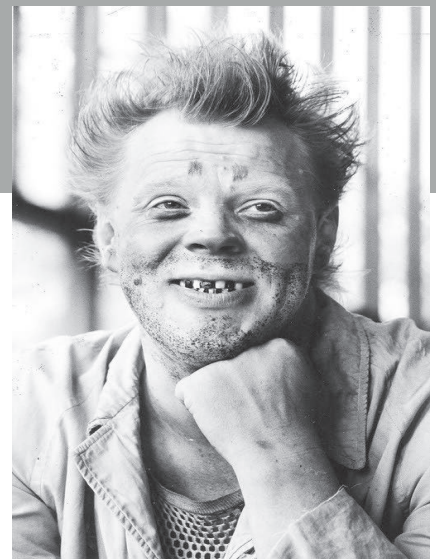

Punk-musiikkia pidettiin lähinnä yhteiskunnallisena ilmiönä, ja aluksi pätkiä bändien esiintymisistä näki vain uutisissa. Sex Pistols, Damned ja Stranglers tulivat sieltäkin meille tutuiksi.

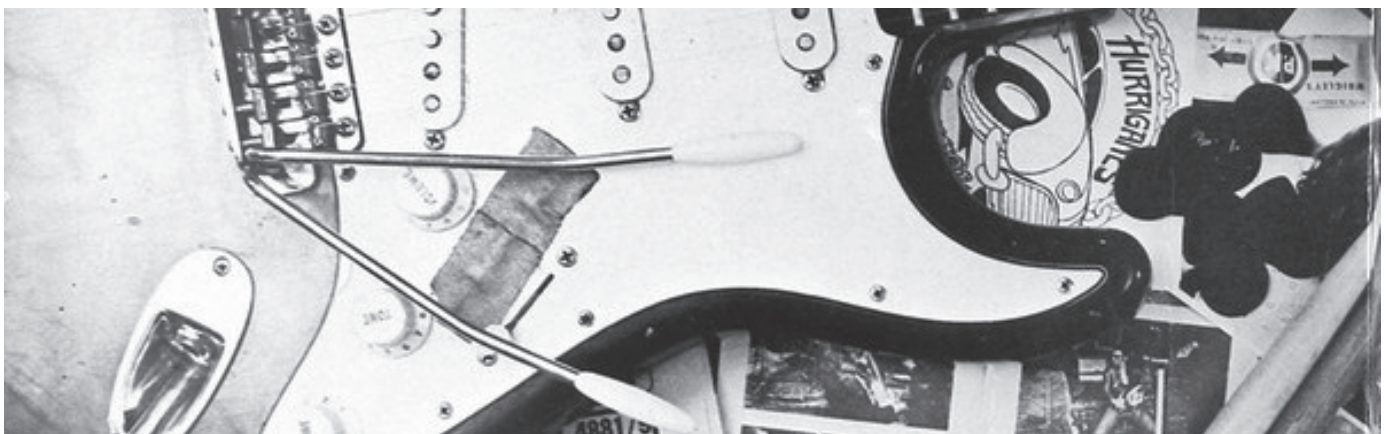

Erityistä huomiota Virossa sai uutinen, jossa kerrottiin Sex Pistolsin Helsingin konsertin kieltämisestä tammikuussa 1978. Anarkismi, fasismi, rikollisuus, väkivallan propagointi liimattiin Pistolseihin - no, se teki asian vielä kiinnostavammaksi!

Uuno Turhapuro

Vesa-Matti Loiri

*Suomen punk-aalto nosti esiin monia **innostavia** tyyppejä*

*kuten **Pelle Miljoona** ja*

Eppu Normaali jmt

*Suomalainen punk innosti meitä ryhtymään **punkkareiksi** ja perustamaan bändejä lahden tällekin puolen.*

Vaikka Hurriganes jo oli tehnyt yksinkertaisia kolmen soinnun kappaleita ja toiminut monille bändistä haaveileville esikuvana, kitarasoolot olivat edelleen pakollinen elementti yhtyeen soitossa. Punkrokkarin ei tarvinnut soittaa kitarasooloja lainkaan.

Sanottakoon, että suomalaisen punkin vaikutusta meihin ei voida mitenkään yliarvioida.

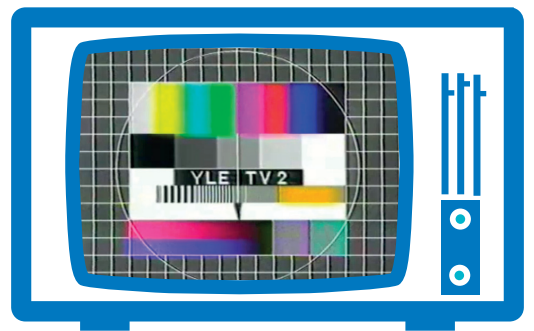
SuomeESTA

vapauden biisejä

etsimässä

1980–1989

1. elokuuta 1980. Kaikuuko Tallinnassa tosiaankin taas Viron hymni, jonka neuvostoviranomaiset ovat vuosikymmenien ajan kieltäneet? ... no ei, se on Maammelaulu, joka soi Esko Rechartin, purjehduksen Finn-luokan olympiavoittajan kunniaksi.

Tuolloin kukaan ei luultavasti uskonut, että vain muutamassa vuodessa suuri Neuvostoliiton imperiumi alkaa hajota ja todellinen vapaus alkaa valjeta!

Mutta vuonna 1982 Neuvostoliiton johtaja Leonid Brežnev kuoli ja hänen seuraajansa kuoli peräkkäin - keväällä 1985 alkoi Gorbatšovin aika ja perestroika! Suomessakin Kekkosen pitkä aikakausi oli päättynyt ja Mauno Koiviston presidenttikausi alkanut.

Aikakauden ilmiötä ovat väritelevisio ja *video, video, video*.

Virossa alettiin 80-luvun alkupuolella järjestää videodiskotapahtumia, joihin tiskijukkamme nauhoittivat arvokamaa pääosin suomalaisesta televisiosta.

Aluksi diskoissa näytettiin videoklippejä parin television kuvaruudulta. Myös suomalaisten bändien videoita. Dingo, Bogart Company ja Hanoi Rocks olivat meille kuin ikioma duranduran tai koti-moderntalking tai lähi- Mötley Crüe. Suomen ennennäkemätön Dingo-buumi saavutti meidätkin, joskin vain television, radion ja aikakauslehtien välityksellä. 1980-luvun puolivälissä bändi oli ylivertaisen suosittu virolaisteinien keskuudessa.

"Video killed the radiostar...". Video videoksi, mutta Viron musafanit muuttuivat entistä riippuvaisemmiksi Suomen Yleisradiosta, jossa aloitettiin

Rockradio!

Kolme kertaa viikossa kahden tunnin ajan uusinta, lähinnä brittiläistä ja yhdysvaltalaista musiikkia! Oli muitakin tärkeitä ohjelmia kuten Toivelevyt, Kovan päivän ilta, Rokkivekkari ja Ocsid. Suomen paikallisradiot pääsivät vauhtiin 80-luvun lopulla, ja tallinnalaiset saivat mahdollisuuden kuunnella Helsingissä toimivaa nuorekasta Radio Cityä!!!

Rockradion merkitys kasvoi myös siksi, että sieltä voitiin kuunnella ja nauhoittaa uutta ja mielenkiintoista ei-kaupallista musiikkia. Samoin radikaalimpaa rock- ja indie-musiikkia, jota ei löytynyt Virossa liikkuvilta levyiltä, nauhoituspajoilta ja yksityisiltä. Suomen televisiokin näytti pääosin vain valtavirtaa: superhittejä ja megatähtiä kuten Michael Jackson, Madonna ja Tina Turner.

Vuonna 1985 Suomen televisio antoi meille erityisen mukavan lahjan: suora lähetys massiivisesta

Live Aid

-hyväntekeväisyyskonsertista kesti lähes aamuun asti.

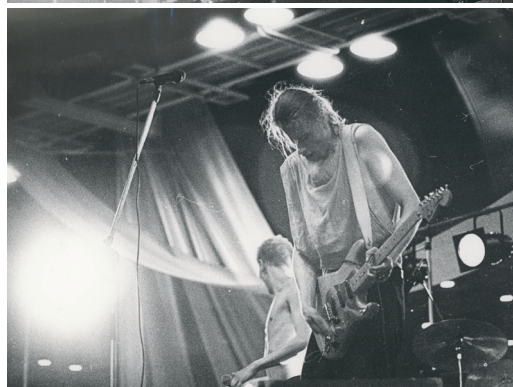
Mutta pian hyvästelimme hetkeksi television ja radion ja menimme - kuka oikeasti, kuka ajatuksissaan - Tallinnan Linnahallin jäähalliin. Toukokuussa 1986 pohjoisen naapurin hurjimmalla bändillä

Sielun Veljillä

oli siellä kaksi konserttia. Se oli uskomatonta. Kuin atomipommi olisi pudonnut.

Pommi, joka ensiksi jyrähtää, sitten seuraa paineaalto ja myöhemmin säteilyannos, joka aiheuttaa uusia muutoksia ja mutaatioita. Lisäksi lisäksi se tuntui jo todelliselta Vapaudelta !!!

*Neuvostoliiton ja Suomen yhteisen Nuoret rauhan puolesta -hankkeen puitteissa järjestettyä Siekkareiden konserttia mainostettiin melko vähän. Suurin osa lipuista jaettiin **kommunististen nuorisjärjestöjen jäsenille**. Jotkut opettajat saarnasivat: "Jos häpäiset koulumme ulkomaalaisten edessä, sinut heitetään ulos!" Kukaan ei varmasti häpäissyt. Pikemminkin matkalla kotiin (tai miliisin autossa) perustettiin uusi bändi.*

Fotod Urmas Lange

Vuonna 1988 Tallinnan Laulukentällä järjestettiin ensimmäinen Rock Summer, joka toteutui suurelta osin suomalaisten ja etenkin Radio Ykkösen päällikön Markku Veijalaisen tuella. Suomalaiset järjestivät festivaalille toimivaa tekniikkaa ja ulkomaisia pääesiintyjä. Ja paikalla olleet suomalaiset muusikot aistivat vapaudenkaipuumme satatuhatpäisen virolaisyleisön edessä.

Leningrad Cowboysin laulaja Sakari Kuosmanen huusi lavalta:

EESTI VABAKS!!!!
"Viro vapaaksi!"

Kun paikalla oli yli 100 000 katsoja ja ulkomaisia lehtimiehiä ja muusikoita ja live-esitykset meni suoraan Tallinnan radion ja Helsingin Radio Ettaan, ei ollut neuvosto-viranomaiselle ja miliisille mahdollisuuksia mitään kieltoihin tai yleensa väkivaltaan.

"Hevi tulee, hevi tappaa,

kukaan ei enää soita ABBAa!"

Näin suomalainen huumorirockyhtye Sleepy Sleepers esitteli 80-luvun rankimman musiikkityylin, heavy metalin. Koululaisten joukosta varttui karvaisia hevifaneja jopa enemmän kuin punkkareita.

Laulavan vallankumouksen aikana saimme vahvaa tukea pohjoisesta, aidolta länsimaiselta thrash metal -yhtyeeltä. Orastavaa metallikansaamme innoitti suomalaisten megabändi

Stone, joka esiintyi Linnahallissa, Harjumäellä ja Yölaulujuhilla.

Foto Urmas Lange

Ja sitten, vuonna 1989, meillä itsellämme alkoi mennä hyvin pohjoisessa. Joose ja Jorma, kaksi suomalaista nuorta miestä perusti levy-yhtiön Idioottikaksoset (sittemmin Stupido Twins)

julkaistakseen virolaista punk- ja indie-musiikkia. Suomessa esiintyivät muun muassa Babach, Röövel Ööbik ja JMKE, jonka Tere perestroika oli vuoden kolmanneksi myydyin albumi Suomessa. Yhtyeen laulajasta Villu Tammesta tuli Suomessa hetkeksi todellinen julkkis, yhtä kuuluisa kuin Virossa.

Vuonna 1980 olympialaisturisteja Helsingistä Tallinnan rahdanneella matkustaja-autolautta Georg Otsilla alkoi kulkea vuosikymmenen lopussa yhä enemmän myös virolaisia.

Syntyi rutiini: litra vodkaa ja tupakkakartonki mukaan ja myyntiin Helsingin päässä! Saaduilla markoilla sai shoppailla kaupungilla, käydä museossa tai ostaa levyjä. Ihan oman valintansa mukaan!

***SuomESTA
vapauden biisejä
etsimässä***

1990-91... *ysäri*

Ennen lopullisen vapauden saavuttamista ja itsenäisen valtion julistamista meidän piti kestää vielä melkein kaksi vuotta kärsimyksiä, vapauden synnytystuskia! Virossa kauppojen tiskit ammottivat tyhjiyttään, vallitsi kuponkijärjestelmä, asuntoja ei lämmitetty ja ruuasta oli pulaa.

Vuonna 1991, muutama kuukausi ennen Viron vapautumista, koko Vennaskond-yhtye oli emigroitunut Suomeen. Koska suomalaiset eivät osanneet päättää pitäisikö kaverit vanhaan tapaan palauttaa kotimaahansa, he asuivat pakolaiskeskuksessa, hankkivat kunnolliset varusteet ja nauhoittivat materiaalia seuraavaan albumiinsa studiossa, jossa työskenteli samoin Suomeen muuttanut Hendrik Sal-Saller. Palattuaan Viroon Vennaskond näytti ja kuulosti ulkomaiselta bändiltä.

Mutta sitten - elokuussa 1991 Viro palautti itsenäisyytensä. Neuvostoliitto romahti. Ja Suomessa alkoi talouskriisi eli lama. Tuli oma valuutta, viron kruunu, ja meillä oli mahdollisuus ostaa oikeita levyjä omassa maassa. Mutta ne olivat vielä vuosien ajan kallista kamaa.

Mart Sander jatkoi Georg Otsin jalanjalkia Suomessa: *Martilla oli vuonna 1991 yks päärooli nostalgisessa*

Iskelmäprinssi- *musiikkielokuvassa! Sander ja hänen Modern Fox -yhtyeensä nauhoittivat ja julkaisivat Suomessa myös ensimmäisen virolaisen CD-levyn.*

Onneksi oli Yleisradion **Radio**

Mafia, josta pystyi tallentamaan uusinta musiikkia aamusta iltaan. Virossa kuunneltiin ja nauhoitettiin erityisen innokkaasti legendaarisen englantilaisen radio-DJ:n **John Peelin** ohjelmia ja **Klaus Flamingin** toimittamaa **Metalliliittoa**. Mutta muutakin - uudempaa jazzia, rockia ja elektronista sekä metalli- ja tanssimusiikkia. **Avaruusromua**, „Ilmestyskirja“, „Räkarodeo“, „Kauriin kääntöpiiri“ ja „Musiikkia kolmannelle korvalle“.

Suomessa julkaisivat levyjään myös JMKE ja Röövel Ööbik, kiertäen lisäksi keikoilla. Monet muutkin virolaiset bändit kuten Vennskond, esiintyivät Suomessa, ja toiset löysivät hyväpalkkaista työtä Suomenlahden risteilyaluksilla.

Suomen televisio oli edelleen tallinnalaisnuorison suosiossa.

Kolmoskanavalla NoTV inspiroi vuosikymmenen alkupuolella. Pian tarjonta runsastui entisestään.

Frank Pappa Show ja Twin Peaks ja Salaiset kansiot ja Kummeli.....

MTV3 aloitti itsenäisenä kanavana ja esitteli nuortenohjelma Jyrkin. Siitä tuli todennäköisesti viimeisin MTV3:n musiikkiohjelma, jota Virossa seurattiin todella laajasti. Vuonna 1998 yksi Jyrkin jakso lähetettiin raatihuoneentorilta Tallinnasta.

Paljolti Jyrkin ansiosta suomalaisen Bomfunk MC:n video Freestyler valtasi Viron ja myöhemmin puolen Euroopan listahuiput.

Vapautuneet virolaiset pääsivät Suomeen täysin vapaasti eli ilman viisumia ja tärkeänä toukokuusta 1997 alkaen.

1990-luvun lopussa suurin osa virolaisista televisionkatsojista ja vähään myöhemmin myös radionkuuntelijoista alkoi kuitenkin suosia kotimaisia kanavia.

Valikoimiimme lisääntyivät satelliitti- ja kaapelitelevisio.

Kanavista Music TV ja VIVA keräsivät musiikista kiinnostuneiden huomion..

Suomen median yli 30 vuotta kestänyt valtakausi Pohjois-Virossa alkoi hiipua. Se oli ollut ainutlaatuista aikaa, jolloin virolaiset lännen ja vapauden poltteessaan kiinnostuivat myös suomalaisesta kulttuurista.

Nyt siitä on kulunut vielä toiset 30 vuotta. Kuka vielä Virossa katsoo Suomen televisiota ja kuuntelee Suomen radiokanavia?

